

Ազգ

24 ՕԳՈՍՏՈՍ 2010 ԵՐԵՎԱՆԻ 151 (4531)

Մեղսների 9-ին՝ ԼՂ-ին առնչվող բանաձևի փնտրում ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում

Ղարաբաղյան հակամարտության առնչվող հերթական բանաձևը ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում կհանձնարվի սեպտեմբերի 9-ին: Այս մասին, ըստ «ԱՊՀ» գործակալության, հայտնի է դարձել ՄԱԿ-ի աղբյուրներից: Նույն աղբյուրի ներկայացմամբ, ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում նախագահող Լիբիան առաջարկել է Արթուրյանի և Կոստվոյի առնչվող հարցերը փնտրել մեկ օրում: Ամեն դեպքում, այս առնչվածը կունկրես որոշում կկայացվի մոտ օրերս:

Ռուսաստանը «չի սայթափ» Կովկասում

ՏՈՒՆԻՍ ԱՅՅՆԻ

Ռուսաստանի նախագահի՝ հայտնաբերված անկային դաշնության ընթացում առաջին դասական այցը «երթայրական Հայաստան», առաջին ժողովին միայն «բավական լավ» էր, ՌԴ նախագահը, ըստ ակամաստների, սայթափեց «Չվարթնոցում» վայրէջք կատարած Ռուսաստանի «առաջին ինֆանտրի» արժանապատիվները: Այս սեղանը անմիջապես զեղծվեց աղբյուրների կողմից: Բաժնի փորձեց հենց այս ֆոնին դիտարկել հայ-ռուսական հեռավոր բանակցությունները: Ընդհանուր առմամբ, սակայն, ՌԴ նախագահի այցը՝ «սայթափումների» առումով, սահմանափակվեց միայն «Չվարթնոցի»-ի միջադեպով: Մեղվեղեի հայաստանյան այցն անցավ երթայրական, ռազմավարական համագործակցության, փոխօգնության, համատեղ անցյալի հիշատակման, մեծ հաշվով՝ խորհրդանշական մթնոլորտում:

ռուսները Կովկասում, ավելի կունկրես Հայաստանում: Օգոստոսի 20-ին Մեղվեղեի-Սարգսյան նախագահները թարմացրին Ելցին-Տեր-Պետրոսյան նախագահների՝ 1995-ին ստորագրած դաշնամագիրը՝ Գյումրիում ռուսական ռազմաբազայի տեղակայման վերաբերյալ: Նախքան ստորագրումը երկու նախագահները առանձնազորույց ունեցան՝ երկու ժամ տևողությամբ: Բացի վերոհիշյալ մայրամագրից, ստորագրեցին գործակցության դաշնամագրեր՝ այլ ոլորտներում: Առավել կարևորեցին համատեղ աշխատանքային կառուցումը, որը կարժենա 5 միլիարդ դոլար, եւ որի շինարարությունը կսկսվի 2011-ին:

Տես էջ 2

Ռուսաստանը դարձավ ԼՂ-ի և թե՛ կարող է
Մինչեւ հեռավոր 2044-ը... առնվազն հենց այսօր կմնան

Կովկասը՝ Մեղվեղեի-Գյուլ հեռախոսագրույցի թեմա

Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեղվեղեյը երկ հեռախոսագրույց է ունեցել Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլի հետ՝ փնտրելով իրավիճակը Հարավային Կովկասում: Ըստ ԻՏԱՌ ՏԱՍՄ-ի, գրույցի ընթացքում երկու երկրների ղեկավարները փնտրեցին Թուրքիա ՌԴ նախագահի այս արված մայրամագրի կատարած ժառանգական այցելության արդյունքների իրականացումը, ինչպես նաև գնահատականներ ու կարծիքներ են փոխանակել:

Մսահոգի է Անկարայի լուրջությունը, երբ մսահոգություն է սիրում Բաքվի փողոցներում

Փուլե Մոսկվայի հայ-ռուսական արշավագրության առնչությամբ նախասպեկ զգուշացրե՛լ է Թուրքիային

ՎԱՊԵՏ ԶԱՐԲԵՆՆԻ
«Ազգի» նախորդ համարում, անդրադառնալով ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեղվեղեյի հայաստանյան շրջանային այցին, նշել էիմ, որ դրան թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը արձագանքել է «Բաքվի փողոցներում մսահոգություն է» վերնագրով: Խոսքը սկսվել էր վերաբերում է ՀՀ սարածին տեղակայված ռուսական ռազմակայանի գործունեության երկարաձգման վերաբերյալ ստորագրված արձանագրությանը, ինչպես նաև հայ-ռուսական դաշնակցության արձանագրությանը:

Այս ամենը ղեկ է մսահոգի լինելու նաև Հարավային Կովկասում ազդեցություն սարածելու հավակնություններ ունեցող Թուրքիայի համար, ինչը ենթադրում էր թուրքական մամուլի լայն արձագանքը ՌԴ նախագահի հայաստանյան այցին: Սակայն թուրքական թերթերի գաղվածությունը գերազանցեց բոլոր ենթադրությունները:
Խնդիրն ավելի հրատապ թեմաների առկայությունը չէր, դարձապես

Տես էջ 2

ՉՈՒՅԹ

Վարուժան Սալաթյան

Դամասկոսի հայոց թեմի առաջնորդությունից եւ ազգային իշխանությունից սացվեց ցավալի լուր՝ հիվանդության հետեւանով մահացել է դամասկոսիայի կարեւոր դեմքերից Վարուժան Սալաթյանը: Ամուսնացած գործարար, գործունեությամբ ազգային-ֆաղափական գործիչ, համայնավար կուսակցության անդամ ղեկավար եւ, միաժամանակ, հայ-արաբական համագործակցության կարկառուն ջանադր ու բարերար: Հայտնի են նա բարերարությունները ազգային-ֆաղափական բնույթի սարքեր ծրագրում, ինչպես օրինակ՝ Երեւանում կառուցվող «Երախտի արար ժողովրդին» հուշարձանը կամ ՀԳԱ արեւելաօրից ինստիտուտի հարուստ գրադարանի ու հարակից հարմարությունների ստեղծումը:
Մահը դասախել է, ինչպես կարող են մահազոյում, օգոստոսի 21-ին, Երախտ օրը: Հուղարկվողությունը տեղի է ունենալու այսօր՝ օգոստոսի 24-ին, Դամասկոսի առաջնորդախումբ Սուրբ Սարգիս եկեղեցում:
«Ազգը» ցավակցում է հանգուցյալի բոլոր հարազատներին եւ ընկերներին:

Ըստ «Վախիզոն թայմսի»՝ ԱՄՆ-ը կկորցնի ազդեցությունը Եվրասիայում

Անցյալ Երախտ ՌԴ օդուժի գլխավոր հրամանատար Ալեքսանդր Չելիցինը հայտարարեց, որ Մոսկվայի Աբխազիայում տեղաբաշխել է հակաօդային դաշնակցության C-300 համակարգեր, գրում է «Վախիզոն թայմս» թերթը: Երախտ օրը Չելիցինը հայտնեց, որ ՌԴ ռազմաօդային զորքերը կհանձնվեն իր աբխազիական համար: «Օդուժի տեղաբաշխման եւ Հայաստանում C-300-ների ռազմակայանի հեն մեկնելու դա նշանակում է, որ անհրաժեշտ է ՌԴ վերահսկողությունը Հարավային Կովկասի ռազմավարական կարեւորություն ունեցող օդային սարածի եւ Սեւ ծովի ջրատարածի մի մասի նկատմամբ», Երախտում է թերթը:
C-300-ների տեղաբաշխումը ղեկ է դիտարկել Կովկասում ՌԴ ֆաղափականության համատեղություն: Գյումրիի ռազմակայանի վարձակալությունը երկարաձգվել է մինչեւ 2044 թվականը: Մոսկվայի կողմից դաշնակցությունը

Հայաստանի սահմանները, արդեն իսկ վերահսկում է երկրի օդային սարածը եւ, ըստ որոշ սեղանայինների, դաշնակցության C-300-ների մասկարումը Արթուրյանին:
«Մինչ ղեկավարողա Չելիցինը դրվաճում է Կովկասում «մեղմ ուժի» գոյությունը, Մոսկվայի ռազմաֆաղափական ուժի կոռ, դասական դրոյեկցիա է կիրառում սրաճեղաղե կարեւոր այդ սարածաբաղում, որը Ասլանյան օվկիանոսը միացնում է Եվրասիայի նավթային ու գազային հարսություններին», եզրակացնում է թերթը, ավելացնելով, որ Ռուսաստանն ուզում է թույլ չչալ ԱՄՆ-ի մուսը հիշյալ օդային սարած, ինչը կարեւոր է հակաիրանական գործողությունների ձեռնարկման դեպքում:
«Մոսկվայի վերջնական նախապաղ անվիճելի գերիշխանությունն է Հարավային Կովկասում», իսկ ԱՄՆ վարչակազմի ֆաղափականությունը նախաճում է դրան: Ի վերջո ԱՄՆ-ը անխուսափելիորեն կկորցնի ազդեցությունը Եվրասիայում, կարծում է «Վախիզոն թայմսը»:

Անկախության հռչակագրի տոնը՝ սարքեր կտուրների սակ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
«Հռչակագիր ասվածը թուրք է ըստ էության, հռչակագրի հետեւում ղեկ է կանգնած լինի ուժ, եւ այդ ուժը ղեկ է լինի հայ ժողովուրդը: Հռչակագիրը նշանակում է, որ ղեկի իրագործել այնպիսի խնդիրներ, ինչպիսին է ժողովրդի բարեկեցությունը: Մե՛ն այսօր այդ խնդիրը չենք լուծել: Ղեկի բոլորի համար օրենքը լինի միասնական, այդ խնդիրը եւս մե՛ն չենք կարողացել լուծել: Մե՛զ անհրաճե՛ս է, որ մե՛ն կարողանանք մեր մտավոր արդյունքը դուրս բերել համաբաղախային շուկա՝ համաբաղախային մակարդակ, ունենալ երրորդ սերնդի արագացուցիչ, մե՛նք ղեկ է կարողանանք ուժեղ, հզոր գիտություն ստեղծել, որը Եւրասիայի կարեւոր դեր խաղա մեր հանրապետությունում, ան մակթն Արթուրյանի կյանքում»: Եւ մի հասկած է երեւել, ՀՀԿ գրասենյակի եւ կառավարության շենքի միջակայքում, Անկախության հռչակագրի 20-րդ տարեդարձի առթիվ կազմակերպված միջոցառման ժամանակ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից

Տես էջ 3

Անուստ, այլ երկրներում ծավալվող գործընթացներին գնահատական տալը ցանկալի զբաղմունք է: Բարի եղիւր սարակուսանք առաջացնող խնդիրները կանոնակարգված շեւնել ֆո երկրում:

Իմ երկրում, Հայաստանի Հանրապետությունում, խնդիրը, որն այս անգամ առնչվում է ՌԴ-ում 2010-ին արձանագրված աննախադեռ երաժշտի հետեւանով գործնի բերի մեկ-երրորդ անկումից գների բարձրացմանը, լուծված է: Այս իրավիճակից ելնելով էլ հացահատիկ ներմուծող հայ գործարարներից ոմանք գնումներ իրականացնում են հյուսիսային հարեանից, առեսուր են անում. երկիր մուլուրակով մեկ ընդունված գործունեություն: Բայց այ ֆեզ բան. ՌԴ-ի բարձրագույն դեկավարությունը որոշում է կայացրել որոշակի ժամանակահատված գործ-

Արդյոք բարոյակա՞ն է նախատեսված 100 մլն սոմնա հացահատիկի արտադրության փոխարեն մինչեւ 70 մլն սոմնա բերի ակնկալման դարազայում համաժխարհային դարեւնային խնդրում որոշակի խառնաժւոթի ստեղծումը, երբ հաստատ հանոզված ես, որ երկրում գորենի իրական ղակասի դեղում այն հեժոսությամբ կարող ես ձեռք բերել արհահանման ռեսուրս ունեցող այլ դեժոսություններում: Ըստ ՄԱԿ-ի դարենի եւ գյուղատնտեսության կազմակերպության հաղորդման, որը վերցրել ենք «Համաժխարհային քվեր ու փաստեր 2010» տեղեկասուից, 2007 թվականին ԱՄՆ-ն համաժխարհային շուկա արհահանել է 8,3 մլրդ դոլարի գորեն, Կանադան՝ 4,4 մլրդ դոլարի, Ավստրալիան՝ 3,9 մլրդ դոլարի: Ռուսաստանի բաժինը կազմել է 3,6

դասնեստական հաղահականությունը վսանգավոր դրեսուրումներ է ցուցարում: Ընդամենը 3 սարի առաջ երկրում հացահատիկային մեակաբույսեր ցանվում էր 176 հազար հեկտարի վրա, 2010-ին հազիվ դրա կեսն է իրականացվել: Հեկտարից 3 սոմնա բերի ստացման դեղում, որը համաժխարհային առումով միջին ցուցանիշ է, ՀՀ-ն կարողանի իր դարեւնային անվսանգությունը, իսկ լավագույն բերի ստացման արդյունքում մենք անգամ դարեւնային ավելցուկ կունենալինք, որի մասին երագելը հայերիս էլ խանգարի: Որն է այստեղ անհրագործելին, եթե ոչ՝ խելամիժ գյուղատնտեսական հաղահականության իրագործումը: Ռուսներն իրենց հացահատիկի զգալի ֆանակներն օգտագործում են օղի քորելու նդասակով, որը մենք իրականաց-

«Աճեան» ճամփորդական գրասենյակը 40 սարվա դասնություն ունի

1971 թվականին Բեյրութի Բուրջ Համուս թաղամասում հիմնադրվեց «Աճեան» զբոսաճրջության եւ ճամփորդական գրասենյակը, որի փորդական գրասենյակը, որի ստեղծման գաղափարը հայերեսուր ու գործունյա անձ Հովսեփ Աճյանին էր: 40 սարի առաջ Հ. Աճյանը սկսեց մի նոր գործ, քերես չգիտակցելով, թե ճիշտ ո՞ր դիտի հասնի եւ ի՞նչ հաջողություններ կունենա: Գործունյա անձ Աճյանի բառադարսում «չ» ժխտական մասնիկը գոյությունի չունի, նա միշտ դասրաս է օժանդակելու բոլորին: Սկզբնական Երջանում գրասենյակը կազմակերպել է նաեւ մեակութային ձեւնարկներ, հրավիրել երգիչ-երգչուիների եւ նրանց հաներգները կազմակերպել Լիբանանում, Կիորոսում եւ այլուր:

ու հուեսմեղալներով: Բեղում ախասան է ամնում նաեւ հայաստանյան «Աճեան» ճամփորդական գրասենյակը՝ սարեկան մոտ 1000 զբոսաճրջիկներ ընդունելով եւ ճանադարհելով: Գրասենյակն այս սարի կազմակերպել է հասուկ Երջասույներ՝ նվիրված ընկերության 40-ամյա հոբելյանին, որի ընթացում բազմաթիվ անակնկալներ են սդասվում զբոսաճրջիկներին: Երեսանում «Armenian Royal Palace» Եղի հյուրանոցային համալիրում տոնվեց «Աճեան» գրասենյակի հոբելյանը, որին ներկա էին Եաս դաստնասար այրեր: Ամբողջ սարվա ընթացում սարբեր երկրներում նաեւ կնեվի հոբելյանը: Հովսեփ Աճյանը երբեք դադար չի առնում, չի ձեւանում,

Տարիներ անց, գրասենյակն իր մասնաճյուղերն է բացում Կիորոսում, Հայաստանում, ԱՄՆ-ում ու կազմակերպում կարճամեակե, նաեւ՝ երկարամեակե Երջասույներ դեղի Հունական կղզիներ, Կիորոս, Եարս էլ Եղիս, Բուլղարիա, Հունգարիա, Հորդանան, Գերմանիա, Իսայիա, Ֆրանսիա, Չեխիա, Մոլդովա, Կանադա, Նյու Յորք, Լոս Անջելես, Լաս Վեգաս, Սան Ֆրանցիսկո, Ավստրալիա, Հնդկաստան եւ այլ երկրներ: Չորս տասնամյակի բեղում գործունեությունը բազմիցս գնահատվել է սարբեր երկրների դեկավարների կողմից ու Հովսեփ Աճյանը դարգեատրվել է դասնություն

միշտ ավելի ախսույթ թափով Եարունակում է իր սկսած գործը, օրինակ ծառայում էրհասարդ գործընկերներին, արժանանում ժողովրդի վսահոությանը, գնահատանին, ինչը նոր ուժ ու եռանդ է սալիս նվիրյալ հայորդուն, իր գործում նոր ուղիներ բանալուն: Այդ ամենից զատ, նաեւ Մոլիտակի երկրաճարից հեժո իր խնամակալության սակ է վերցրել 10 հոգանոց մի ընտանիքի հոգսը եւ դարձել նրանց զավակների կնահայրը: Ժողովուրդը Հովսեփ Աճյանին միշտ երակազիտությամբ ասում է՝ վարձը կասար... ՄԱՐԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Այդ սարօրինակ երկիր ՌԴ-ն Ենան կարծիք առաջանում է Ռուսաստանի Գաշնությանն սնեսությունն գյուղոլորտի որոշ վիճակագրությանն ծանոթանալիս

նի առեսուրը դարգեցնել՝ վկայակոչելով սարվա բերի կանխատեսվածից դակասը: Հանդիդակաց կողմը, բնական համարելով ման առելիք, սեղնուտեղ իրեն ձեռնուս ֆայլն է ձեռնարկում, որը մեգանում արհատայվեց այլուր ու հացի գների որո բարձրացման տեսով: Անգամ կարծիներ հնչեցին, թե մենք իրենց գինի ու կոնյակ, ճիրան ու լոլիկ ենք հասցնում, իրենք գրենք են խնայում:

մլրդ դոլար, Ֆրանսիայինը՝ 3,5 մլրդ դոլար, Արգենտինայինը՝ 2 մլրդ դոլար: 10-յակը եզրափակողներից Չինաստանը վաճառել է 480 մլն դոլարի գորեն, փորիկ Մեծ Բրիտանիան՝ 460 մլն դոլարի: Խորհրդային սարիներից արմասավորված կարծիք՝ գորենի հիմնարար ռազմավարական մեակաբույս լինելու մասին, ախարիը կարծես այնքան էլ չի ընդունում, հասուկ չի զբաղվում դրա ծավալների եական ավելացմամբ. 2000 թվականին արտարված 586 մլն տոննայից այն 2007-ին հասցվել է 607 մլն տոննայի: Տողերիս հեղինակն իրեն իրավունք չի վերադադում նեղ մասնագիտական կարծիք ներկայացնելու, սակայն անկարող է չնեղել, որ, ստեղծ, ԱՄՆ-ի դեւ երկրի համար ոչինչ է 2007-ին արտարած 53,6 մլն տոննա գորենի ծավալը կրկնադասկելը կամ անգամ եռադասկելը: Տասնյակ մի լինումավոր տոննաների հատիկի աճ ԱՄՆ-ում արձանագրվում է եգիտատգորենի արտադրության դարազայում: Այնդիսի մի հզորագույն երկիր, ինչդիսին Բրազիլիան է, 2007-ին արտարել է 4 մլն տոննա գորեն, եգիտատգորեն՝ 52 մլն տոննա: Ընթերցողին աճուտե կիտեսարի, որ Ռուսաստանը գորենի արհահանման արգելի չի կիրառել, ստեղծ, 2003 թվականին, երբ ընդամենը 34 մլն տոննայի արտադրություն է ունեցել՝ արհահանումը հասցնելով 10 մլն տոննայի, ԱՄՆ-ի 24 մլն տոննայի դարազայում: Այնդիս որ իրատեսական է, որ երկիր մուլուրակն ի գորու է գորենի լրացուցիչ տասնյակ միլիոնավոր տոննաների արտադրություն իրականացվելու, որին քերես չի գնում գերարտադրության հետեւանով գների անկայունություն թույլ չտալու նդասակով: Տարակուտողներին խորիուրդ կսամ ստարբերել մավթի համաժխարհային շուկայում ընթացող զարգացումները. երբ արհահանում-դարհանրակը նվազում է, գները բարձրանում են, ավելի դարազայում՝ նվազում, որը ՕՊԵԿ-ը կարգավորում է արհահանում-դարհանրակը համամասնելու Ենորիվ: 2000-2007 թթ. գորենի արտադրությունը ետդես նվազեցրել են Անգլիան ու Ֆրանսիան, Արգենտինան ու Թուրիան, Կանադան ու Ավստրալիան: Տարօրինակորեն այստեղ է նաեւ այս մեակաբույսի հիմնական ներմուծումներից կախված Հայաստանի Հանրապետությունը, որի գյու-

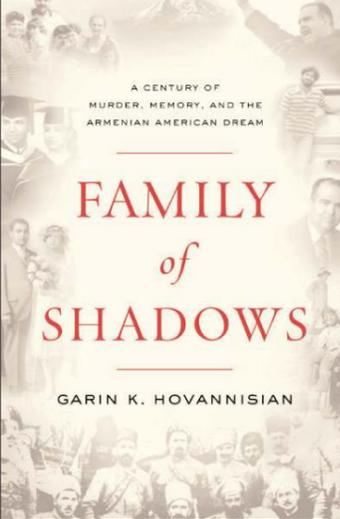
նում ենք խաղողից ու այլ մրգերից, որի դահահաղված ծավալները չեն աճում հյուսիսային այդ երկրում:

Իսկ վերջում՝ գլխավորի մասին: ՌԴ-ում չի խթանվում հացահատիկային մեակաբույսերից առավել արդյունավեժ, համաժխարհային ասդարեզում հիմնական մեակաբույս դարձած եգիտատգորենի հատիկի արտադրությունը, որի դարսում էլ հանգեցնում է սակավ արդյունավեժ գորենն ու գարին անասնակերի նդասակով օգտագործելուն: Արդեն հիշատակված 2000-2007 թվականներին եգիտատգորենի հատիկի համաժխարհային արտադրությունը 593 մլն տոննայից հասցվել է 785 մլն տոննայի. ԱՄՆ-ում՝ համադդասարխանարար 252 եւ 332 մլն տոննա, Չինաստանում՝ 106 եւ 152 տոննա, Բրազիլիայում՝ 32 եւ 52 մլն տոննա, Արգենտինայում՝ 17 եւ 22 մլն տոննա, Թուրիայում՝ 2,3 եւ 3,9 մլն տոննա. անձայրածիր սարածիներ ունեցող ՌԴ-ում՝ հազիվ 1,3 եւ 4 մլն տոննա: Նույն Երջանում 27 մլն խոճոր եղջերավորից մնացել է 20 մլն-ը: Անուտե են խոզի ու հավի մսի, կաթի արտադրությունները: Լավ է որ երկրի ընդերքը հարուս է նավթ ու գազով, որի վաճառից գոյացած միջոցներով էլ իւխանությունը հասցնում է սոցիակական խնդիրներ լուծել:

Իսկ ինչդիսին է հայաստանյան դասկերը. գորենի ու գարու արտադրության անուտե ծավալները մասամբ անասնակեր օգտագործելու հետեւանով գորենի դարեւնային ֆանակը գրեթե չի նեմարվում, իսկ կենդանիների ցածր մթերատվությունը հանգեցնում է կաթնամասամբերների անհարկի ներկումներին ու թանկացման, հայ գյուղի ու գյուղացու գնալով արհահացման, եթե առավել խիտս գնահատական չօգտագործենք: Եվ հարցը՝ այս դարազայում ինչանո՞վ է սեղին ուսակական գյուղատղահականությունը սարօրինակ հոչակելը, երբ մեգանում այն գրեթե բացակայում է, հնչում է իմնաթերսար: Ուեսարգավ է, որ վերջին չորս նախարարների օրոք նույնքան գյուղատնտեսության կայուն զարգացման ռազմավարություն է մեակվել, որն ամեն անգամ հաստատ է ՀՀ կառավարությունը. մասնագեղ եղե՞ք չէ լինել նկատելու համար, որ դրամ կազմում է նույն դեժակական դասնություն:

ԳԵՂԱՄ ԲՅՈՒՐՈՒՅՆԵԱ

Ասֆ Տովհաննիսյանն ընտանիքի մասին

Խմբագրությանը հասցեագրված մանլո հաղորդագրությունը սեղեկացնում է, որ սեղեսմբերի 21-ին Հայաստանի անկախության օրվա թաթիվ Նյու յորքի «Հարդեր-ֆոլիոգ» մանաչված հրատարակչությունը լույս կընծայի Կարին Գ. Հովհաննիսյանի երկար սդասված «Սսվերների տոնը: Ոնրագործության, հիճողության եւ ամերիկահայկական երագների մի ամբողջ դար» հասոը, որը ներբողելու է կսկծալի դասնություն

ըն Հովհաննիսյանն ընտանիքի երեք հաջորդական սերունդների՝ սկսած Գասարից՝ եղեռնից վերադարձ, Անդրանիկի զինվորների Եարում ծառացած անձնակորությունից մինչեւ Ռիչարդը՝ դասնաբանը, դրոժեսուրը, Մ. Նահանգներում հայկական ուսումնասիրություններ նախաձեռնողը, եւ Րաֆֆին՝ Հայաստանի նորանկախ հանրապետության առաջին արագործնախարարը եւ խորհրդարանում ընդդիմադիր կուսակցություններից մեկի առաջնորդը: «Հասոը ցնցելու է իր մանրամասնությունների ուժգնությամբ եւ մերմությամբ», գրել է Դեյվիդ Իգնեյեզը «Վախնոցսն փոս» թերթում գրախոսելով գրի նախնական օրինակը: Իսկ Կանուեգի կորորացիայի դրեգիդեն, դոկտ. Վարդան Գրիգորյանը «արատուր ասֆ» է բնութագրել գիրը ավելացնելով, որ հարգանքի այդ «տուրը» գրված է «կրիտություն» եւ դասեւ գնահատանով: Մանուկի հաղորդագրությունը նաեւ Ենում է, որ Կարինը Ֆուլբրայթ կրթաթոճակի եւ Լինոսոն մրցանակի արժանացած հեղինակ է, որն ավարտել է Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանը եւ Կոլումբիա համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտեսը: Արդում է Լոս Անջելեսում եւ երեսանում: Թղթակցում է «Լոս Անջելես քայնսին» եւ «Արարատ» հանդեսին: Հ. Օ.

ՏԱՊԿ-ին փոփոխություններ են դեմ, լուրջ փոփոխություններ

Ռուսասան, Ղազախսան, Բելառուս, Ուկրաինա, Տաջիկսան եւ Ղրղզսան. այս երկրներին, ինչպես նաեւ Գայանային, միավորում է ոչ միայն համատեղ սովետական անցյալը, ոչ միայն ԱՊՀ անդամակցությունը, այլեւ Գալաֆալկան անվանադրության դաժանագրի կազմակերպությունը (ՅԱՊԿ), որը, ստեղծված լինելով ռուսական նախաձեռնությամբ, իրականացնում է հենց առաջին հերթին ռուսական ուղղվածության ֆալաֆալկանություն, Մոսկվայի ազդեցության խորացում՝ նախկին սովետական սարածառքանի գոնե այս երկրների վրա: ԳԱՊԿ-ի կարեւոր, իսկ մեզ համար թերեւս զիջավոր, առանձնահատկությունն այն է, որ համաձայն կազմակերպության կանոնադրության 4-րդ կետի՝ «ԳԱՊԿ անդամ երկրները կարող են օգնություն ցուցաբերել կազմակերպության անդամ յուրաքանչյուր երկրի, որի նկատմամբ կկիրառվի ռազմական ագրեսիա, որը կենթարկվի մեծ չափերի հասնող բնական աղետի»: Սակայն փորձեմ հասկանալ, թե ովքեր են մեր դաժանակիցները, որոնք «կարող են նաեւ ռազմական օգնություն» ցուցաբերել մեզ, եթե դրա անհրաժեշտությունը լինի: Նայելու առաջ նկատեմ, որ ԳԱՊԿ յոթ երկրներին ավելի շատ միավորում են սարածառքանությունները, քան դաժանակցային հարաբերությունները: Մոսկվան ու Բելառուսը դեռ չեն մոռացել «կաթնային սկանդալը», Լուկաշենկոյի խոստումները, գազային որոշ վեճերը, Մոսկվայի «այդքան էլ վստահություն չունի» Ղրղզսանի նոր ղեկավարության նկատմամբ՝ ի դեմս մոլորակային անխազահ Ռոզա Օթունբաեայի: Բելառուսը, իրենց ներքին, ֆալաֆալկան արդարան է սվել դրոշ «գահրնկեց» նախագահ Կորբանովի Բալիստի: Մյուս կողմից, միայն նախկին երեսնամյան ոչ ժառանգական գազաթափուկից առաջ, Սոչիում կայացած Ռուսասան-ԱՖղանսան-Պակիստան-Տաջիկսան նախագահական մակարդակով հանդիպումից հետո որոշ սարածառքանություններ հարթվեցին Մոսկվա-Ռուսանթե հարաբերություններում, սակայն դրանք մեծ հաշվով դեռ թափափանցել են: «Միջինասիական ֆրոնտում» նույնպես հարաբերությունները փայլուն չեն: Ղա-

զախսանն ու Ուկրաինան դալաֆալկան են մղում սարածառքանում՝ ամենամեծ ազդեցության համար, ու «հասցնում» նաեւ Ղրղզսանին «խեղճացնել» էներգետիկ հարցերում: Երբ Բիւրեւիլը ֆալաֆալկան ժառանգման մեջ էր միջինասիական հարեաններին ոչ մի օգնություն չստացավ, երկրի գյուղատնտեսական աղբյուրները, որոնք վաղորդ լայնորեն ստառվում են նույն միջինասիական շուկայում, այլեւս ստառողներ չգտան: Դեռ ընդգրկված միջադեպը, վստահաբար, ոչ միայն միջինասիական սարածառքանի, այլեւ ամբողջ ԳԱՊԿ-ի անարդյունավետ համագործակցության մասին է վկայում: Կազմակերպությունը, դաժանակիցները անհրաժեշտ օգնություն չունակեցին Բիւրեւիլ. այլ կերպ ասած՝ չկատարեցին դաժանագրային ժառանգությունները, մինչդեռ «կարող» էին: Դեռ Եստաբար առաջանում է սրանաբանական հարց՝ իսկ ինչի համար է ստեղծված կազմակերպությունը:

Մեկ այլ հարց առավել հետաքրքիր է հայերիս, իսկ ինչո՞վ դեմ է հիմնավորեմ մեր այն ղեկավարները, որ ԳԱՊԿ-ը կօգնի մեզ «դեմոկրատիկ հնարավոր գազացումներից հետո», չէ՞ որ Ղրղզսանը, վերջին հաշվով, որեւէ լուրջ օգնություն չստացավ, իսկ ավելի կարեւոր է՝ չստացավ անհատական օգնություն: «2008-ի կովկասյան դեմոկրատիկ ցույց սվեցին, որ ԳԱՊԿ-ը չունի հստակ միասնական դիրքորոշում, Կիրգիզիայի դեմոկրատիկ աղաքցուցում են, որ ԳԱՊԿ-ը ժառանգ չէ լուծելու երկրների ներքին անվտանգության խնդիրները: Այս ամենը դեմ է սփոփ կազմակերպության անդամներին մոռացնել, հստակեցնել կանոնադրությունը եւ ստեղծել վերադառնալու լուրջ կազմակերպություն, որն ունակ կլինի անցկացնելու ժառանգական գործադրություններ եւ դաժանալու ազդեցություն ունեցող ռազմաֆալաֆալկան կազմակերպություն», ռուսական «Նեգալիստեմայա գազետա»-ին է ասել ՌԴ Աշխարհաֆալաֆալկան ալադեմիայի նախագահ, գեներալ-գնդապետ Լեոնիդ Իվաչովը: Գեներալի կարծիքով՝ այս ամենին հասնելու համար նախ եւ առաջ դեմ է վերանայել ԳԱՊԿ կանոնադրության 4-րդ հոդվածը, որտեղ նշված է, որ անդամ երկրները անհրաժեշտ-

ության ժառանգայում «կարող են» օգնել դաժանակցին: «Պե՛տ է «կարող են» ձեռնարկումը դարձնել «Պարտավոր են»: Անհրաժեշտ է նաեւ հստակեցնել կազմակերպության գործունեությունը անդամ երկրների ներքին անվտանգության ստառնալիքները վերացնելու ուղղությամբ, ու սա դեմ է անել այնպես, որ համարեւ չդիտվի որդեկ «երկրների ներքին կյանքի միջամտում»: Պե՛տ է հստակ ամրագրել ԳԱՊԿ գործողությունները սարքեր հարցերում, հստակ եւ անհատալ առաջանել որեւէ միջադեպի, երեւոյեւ կառավարման օճլայն համակարգ, ընդլայնել ԳԱՊԿ ղեկավարության լիազորությունները՝ ընդգրկել անհատալ որոշումների ընդունում, անուշա համաձայնեցնելով դրանք անդամ երկրների նախագահների հետ», նշել է Իվաչովը:

Դիւրեւեմ ԳԱՊԿ երեսնամյան ոչ ժառանգական գազաթափուկից հետո ասուլիսում, նախագահներ Սարգսյանն ու Մեդվեդեւը նույնպես անհրաժեշտ համարեցին որոշ փոփոխություններ կազմակերպությունում: Մեր Սարգսյանը մասնավորապես ընդգծեց, որ «գազաթափուկի ընթացումն անհրաժեշտ է հարցեր՝ կաղված հակաձգմա-ժամային մեխանիզմների մեակմանը»: Իր հերթին ՌԴ նախագահը նշեց. «Ղրղզսանի դեմոկրատիկ դեմ է դասեր ֆալադ: Մեմ ֆննարկել ենք այն ֆայլերը, որոնք կնդաստեն երկրում իրավիճակի բարելավմանը: Խնդիրներ շատ կան: Այս սարվա ղեկեմներին Մոսկվայում անցկացվելի ԳԱՊԿ գազաթափուկին, մեմ որոշել ենք փոփոխություններ մեցնել ԳԱՊԿ կանոնադրության մեջ, որդեսգի կազմակերպությունը ավելի արդյունավետ կարողանա ազդել ձգմաժամային իրավիճակների վրա: Այս առումով մեմ հաշվի կառնենք ՆԱՏՕ-ի եւ Եվրոմիության փորձը»: Իսկ ֆանի դեռ այդ փոփոխությունները կատարված չեն, ֆանի դեռ կան լուրջ սարածառքանություններ դաժանակցների միջեւ, ԳԱՊԿ-ն կմնա ժառանգապես «գազաթափուկ» մի շարք սարածառքաններում ստեղծված հակամարտությունների վերականգնման համար», ինչն էլ «ռազմաֆալաֆալկան» կոչվող կազմակերպության առաջմ միակ առավելությունն է:

ՀՈՒՄԻ ԱՅՅԱՆ

Բուժօգնության ԱԵԿ-ի լիցենզավորումը սկսված է

Անողաշու նոր օդանավ Իրանում

Իրանական Բուժօգնության ԱԵԿ-ի լիցենզավորումը օգոստոսի 21-ից լիցենզավորվում է ջերմազատիչ հավաքովի ուրանային վառելիքով: Ֆրանսիայից հարգողում է, որ լիցենզավորումը կսեպի 10 օր: Կեղադրվի հավաքովի վառելիքի 163 բլոկ, որ համարժեք է 80 տոննա ուրանի:

Առնականայանի բացման հանդիսավոր արարողությանը մասնակցել են «Ռուսան» ղեկավարողաղայի ղեկավար Սերգեյ Կիրիենկոն եւ Իրանական Բուժօգնության սակ եր: Ըստ կնքված համաձայնագրի, բանեցված վառելիքը հետ է ուղարկվելու Ռուսաստան:

Միաժամանակ հաղորդվում է իրանական նոր զինատեսակների փորձարկումների մասին: Երկրի ղեկավար հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, կիրակի օրը հանրությանը ներկայացվել է Karar անողաշու նոր հարվածային օդանավը, որը զինված է 4 թևավոր հրթիռով եւ 2 ռումբով:

Նի փոխնախագահ Ալի Աբբաս Սալեհին: Ենթադրվում է, որ մինչեւ սարվելը ռեյ կունենա առնականայանի էներգետիկ գործարկումը. ձեռնարկությունը կհասցվի նախագահային կարողության:

Արարողության ժամանակ նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժաղը հայտարարել է, որ Karar-ը «մահվան ավետարար» կդառնա հանրապետության բեռնափերի համար: Ողջեր գործակալությունը մեջբերում է Ահմադինեժաղի այն խոսքերը, որ երկիրը «դեմ է հասնի այնպիսի մակարդակի, երբ կկարողանա կանխիչ հարվածներ հասցնել» իրեն ստառնողներին:

Բուժօգնության ԱԵԿ-ի շինարարությունն սկսվել է 1970-ական թթ. կեսերին: 1998-ին համաձայնագիր կնքվեց ռուսաստանի մասնագետների օգնությամբ նախագիծն ավարտելու վերաբերյալ: Այն ժամանակ ենթադրվում էր կայանը գործարկել 1999-ին, բայց ժամկետները սարքեր ժառանգներով ֆանիցս խախտվեցին:

Ավելի վաղ Իրանում ստեղծվել էին Ababil, Mohajer, Sahad, Faraz անողաշու օդանավերը: Բացի դրանից, 2010-ին իրանցիները փորձարկել են «երկիր-ծով» եւ «երկիր-երկիր» դասի հրթիռներ, սկսել միջին հեռահարության գեներալային հրթիռների արարությունը: Նաեւ սկսվել է ռազմաօդանավերի արդիականացումը:

Նյույորքցիների 2/3-ը դեմ է ահաբեկչության վայրում մզկիթի կառուցմանը

«Մզկիթ Ground Zero-ում նույնն է, ինչ Ֆիշերի հուշարձան Օսլենցիում»

Օգոստոսի 22-ին Մանհեթենում Նյույորքցիները հերթական անգամ խոսք ցույցբերով իրենց բողոքը հայտնեցին Ground Zero-ի քառանկյունի մզկիթի կառուցման դեմ: Այդ մասին հաղորդում է BBC գործակալությունը:

Հասկանալի է, որ նախագիծն դեմ է նաեւ «ԱՄՆ-ի գեղեցկուհի» Ռիմա Ֆակիհը, որը մեծացել է լիբանանցի սահմեդականների ընտանիքում: Նա կարծիքով, նախագիծը հեղինակները եւ ֆալաֆի իբխանությունները ժառանգում են հաշիվ առնելու մասնց գազացումները, ովքեր սեղաններին 11-ի ահաբեկչությունների հետեւանով կորցրին մեծավորներին: Ռիմա Ֆակիհն ասում է, որ այդ մարցկանց գազացումները կրոնական առաջնորդների հավակնություններից ավելի կարեւոր են:

ում նույնն է, ինչ Ֆիշերի հուշարձան Օսլենցիում»:

Ի դեպ, նախագահ Բարաք Օբաման նույն օրը հայտարարեց, որ ամերիկյան լրատվամիջոցները սխալ են մեկնաբանել ավելի վաղ Նյու Յորքի իբխանություններին իր հայտնած տեսակետը: Օբամայի խոսքով, ինքը Ground Zero-ում մզկիթի կառուցումը իբր երբեք «լավ գաղափար» չի համարել:

Նյու Յորքի Siena ֆուլեջի սոցիոլոգների վերջերս անցկացրած հարցման սվյալները վկայում են, որ ֆալաֆի բնակչության 2/3-ը դեմ է Ground Zero-ում մզկիթի կառուցմանը: Այդ մասին հաղորդում է BBC գործակալությունը:

Օգոստոսի 22-ին Մանհեթենում Նյույորքցիները հերթական անգամ խոսք ցույցբերով իրենց բողոքը հայտնեցին Ground Zero-ի քառանկյունի մզկիթի կառուցման դեմ: Այդ մասին հաղորդում է BBC գործակալությունը:

Հասկանալի է, որ նախագիծն դեմ է նաեւ «ԱՄՆ-ի գեղեցկուհի» Ռիմա Ֆակիհը, որը մեծացել է լիբանանցի սահմեդականների ընտանիքում: Նա կարծիքով, նախագիծը հեղինակները եւ ֆալաֆի իբխանությունները ժառանգում են հաշիվ առնելու մասնց գազացումները, ովքեր սեղաններին 11-ի ահաբեկչությունների հետեւանով կորցրին մեծավորներին: Ռիմա Ֆակիհն ասում է, որ այդ մարցկանց գազացումները կրոնական առաջնորդների հավակնություններից ավելի կարեւոր են:

WikiLeaks-ի հիմնադիրը՝ Պենսագոնի «մեքենայությունների» գոհ

Աֆղանսանի ժառանգման առնչվող ամերիկյան հազարավոր գաղտնի փաստաթղթեր հրադարարկածը WikiLeaks կայքի հիմնադիր Ջուլիան Ասսանջը Պենսագոնին կասկածում է «կեղտոտ մեքենայությունների» մեջ: Այդ մասին նա հայտարարել է Էվեթական Աֆսոնբլադեթ» թերթին սված հարցազրույցում: Ուրբաթ երեկոյան Էվեթայի ռուսիկանությունը 39-ամյա Ասսանջին ձերբակալելու հրաման էր ստացել

բռնաբարության եւ այլասերման փորձի մեղադրանով: Բայց արդեն շաբաթ օրը մեղադրանքները հանվել էին:

«Կարծում են, մեմ հիմքեր չունենք կարծելու, թե նա բռնաբարություն է կատարել», ասվում է Էվեթայի զլախավոր դասախազ Էվա Ֆիննեի հայտարարության մեջ:

«Աֆսոնբլադեթին» սված հարցազրույցում Ասսանջը հայտարարել է, որ ներկայացված մեղադրանքները

աղեցրել են իրեն: Նա կարծում է, որ թեմ մեղադրանքները հանված են, բայց դրանք կօգտագործվեն իր կայքի դեմ:

«Մեզ նախագոյուցարել էին, որ Պենսագոնը կեղտոտ հնարներ կօգտագործի մեզ ոչնչացնելու համար», ընդգծել է կայքի հիմնադիրը:

Բրիտանական «Սանդեյ թայմս» թերթը հաղորդում է, որ Ասսանջին վերագրվող հանցագործություններից մեկը ռեյ է ունեցել անցյալ շաբաթվա երեքշաբթի մի բնակարանում, մյուսը՝ երեքշաբթի օրը, ֆալաֆից դուրս:

Հայտնի է, որ իրեն զոհերից մեկը անվանող կինը հայտարարություն անելու համար ուսիկանություն է եկել երկրորդ տուժածի հետ: Թերթը գարմամ է արտահայտում, թե ինչպես են հանդիմել սարքեր օրերի եւ սարքեր վայրերում իբր բռնաբարության ենթարկված երկու կանայք:

Հուլիսին WikiLeaks-ը հրադարարկել էր Աֆղանսանի ժառանգման հետ կաղված եւ գանազան «արտահոսների» միջոցով իրեն հասած 90 հազար գաղտնի փաստաթղթեր, որոնց մի մասը, անուշա, անհաճ էր Պենսագոնի ֆիմին: «Ազգը» ժամանակին գրել է այդ փաստաթղթերի մասին:

ԱԶԳ

ԱՇԽԱՏԱԿՈՒՄ

«Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության մասին «Ազգ» բազմիցս անդրադարձել է ու ներկայացրել կասարվող օգտագույն եւ հայրենասեր բազմաբնույթ ծրագրերը, որոնք մեծ դեր ու նշանակություն ունեն սփյուռքահայ համայնքների ու մայր հայրենիքի համար: Դրանում մեծ է «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության հայկական բաժանմունքի դերը, որի սնորհներն է դրկսոր **Զավեն Եկավյանը:**

Հայաստանում հիմնարկության հետ սեր կապեր ունի Հայաստանի Թեմայան մշակութային միությունը: Ընթացիկ օրը ՀՀ-ում հանդի-

վել է այս ֆաղափականությունը իրականացնել, որը մեր արժանապատվությունն է: Գիրք տեղի հեռուստությունն է, այլ արժանապատվություն: Այսօր սխրեցի, երբ այցելեցի մի ֆունկցիոնալ և զարմացա գրեթե բանական վրա: Քանի՞ ֆաղափացի կարող է զննել դրանք: Ուրեմն արգելակում կա գիտության, մշակույթի եւ սարածության միջեւ»: Նա նեցեց, որ մշակութային մարդ է ու մշակութային կանգնած է մշակույթի կողմին ու առաջարկեց համաձայնագրվել սեղծել ու մշակել հասուն ծրագրեր, որոնցով հնարավոր կլինի լուծել երկրի սնեստական, գիտ-

ման, կրթության, սփյուռքի դրոցների, ուսուցիչների ֆունկցիոնալ օրեցօր նվազման, գիտական, մշակութային, հասկալի «Հ-1»-ի եւ ընդհանրապես հայկական եթերից հնչող աղավաղված հայոց լեզվին: Այդ ամենը լուծելու համար կարելի է միասնականության գաղափարը, որով միայն հնարավոր կլինի ազգի բարդ ու դժվարին խնդիրները լուծել ի Ես հիմնականության ամրադրման, ի Ես ժողովրդի բարության եւ ազգի հավիտենականության: Իսկ այդ ամենը իրականացնելու համար անհրաժեշտ է ազգային մատչելիություն: Նեցեց, որ

Հանդիպում-հանարկում դրկսոր Զավեն Եկավյանի հետ

դում-հանարկում էր հրավիրել Զավեն Եկավյանին: Ձեռնարկը բացեց ու «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության հայկական բաժանմունքի գործունեության մասին խոսք ասաց ՀՀ-ում առաջին անգամ **Ռուբեն Սիրախանյանը**, այնուհետեւ ներկայացրեց հանդիպման մասնակիցներին: ՀՀ-ում վարչականներ, բոլոր 20 տարեկանի միության արքեպիսկոպոստները մրցանակի արժանացած դասարանական արվեստագետներ, գիտնականներ, գրողներ: Զավեն Եկավյանին եւ հիմնարկության գործունեությունը ներկայացրեց այս օրերին Բեյրութից ժամանած մշակութական, մասնագետ, «Կամար» հանդեսի խմբագիր **Ժիրայր Դանիելյանը**, որն անմիջականորեն գործակցում է հիմնարկության հետ: Բանախոսը ներկայացրեց իր դրկսոր Եկավյանին, բարձր գնահատեց նրա ազգային գործունեությունը եւ նեցեց, որ եթե հայկական բաժանմունքի սնորհներն էր Եկավյանը, այսֆուն կարելու խնդիրներ, բարեգործական ու հովանավորչական ծրագրեր չէին իրականանա, չէին արդյունավորվի:

կան, մշակութային, սոցիալական եւ այլ կարեւոր հարցեր՝ լուրջ ու մանրակրկիտ ձեւով: Այնուհետեւ ժրն Եկավյանը ներկայացրեց հիմնարկության կարեւոր անձերին ու ասաց, որ ինչի որ այսօր հասել եւ իրականացրել է հիմնարկության հայկական բաժանմունքի դրկսական է Գ. Գյուլբենկյանի փեսային՝ ժրն Գետրո Եսայանին եւ նաեւ սեսուհի Մարիոն Եսայանին, որը Գյուլբենկյանի ծոն է: Դրն Եկավյանը առաջարկեց սեղծել բարգանջական կենտրոն եւ Հայոց մեծ եղեռնին վերաբերող կարեւոր նյութերը, գրեթե բարգանջել աշխարհի Ես լեզունում ու դրան արածել աշխարհով մեկ, ու նաեւ օսմանագետ դասարան, որդեսգի հնարավոր լինի արքեպիսկոպոստ գոյություն ունեցող արքեպիսկոպոստական փաստաթղթեր ուսումնասիրել ու դրանք վերականգնել ու հարցեր՝ կառուցված ցեղասպանության, օսարկելու դրոցների բացման, երիտասարդ մասնագետների դասարան-

հանդիպմանը իրենց մասնակցությունն էին բերել Տիգրան Իսախանյանը, որը Պողոս Նուբար փաշայի զարմից է ու Եկավյանների 25-ամյա որդին՝ Տիգրանը: Վերջինս սիրալից է մի Ես լեզունների եւ ֆրանսերենով հոդվածներ է գրում ազգային եւ միջազգային թեմաներով: Ձեռնարկը ամփոփեց «Ազգ» զլխ. խմբագիր **Հակոբ Ավեսիյանը** ու Ես լեզունների ու հյուրերին ազգային Ես լեզունով մատչելի մշակութային կենտրոնի ու հասուն Ես լեզուն «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության իրականացրած կարեւոր ու անգնահատելի գործունեությունը, որը բարգանջույթ է ու բարգանջույթ: Ասեց, որ միջեւ արքեպիսկոպոստական ֆինանսական օգնությամբ Թեմայան մշակութային միությունը լույս կընծայի երկու հասուն՝ Վահան Թեմայանի մոր, Ես լեզունների եւ ԹՄՄ մրցանակներին արժանացածների հարգանքները կենսագրությամբ այլում:

ՄԱՐԻՈՆ ԵՍԱՅԱՆ

Հայաստանի մասին՝ քաղաքական օրաթերթում

Մոս երկու միլիոն ընթերցող ունեցող, Հարավային Ամերիկայի ամենաազդեցիկ քաղաքական «Ֆոլյա դը Սան Պաուլո» օրաթերթը իր մայիսի 6-ի զբոսաբերության հավելվածն ամբողջությամբ նվիրել է Հայաստանին, սեղեկացնում է «Արմինյան միտքի սփեթեր» շաբաթաթերթի հուլիսի 24-ի համարը: Լուսանակներն է սեղեկություններ են տպագրվել ինչպես ընդհանրապես Հայաստանի՝ որդես այցելության հեռախոսական վայրի, այնուհետեւ էլ դասարանական, եկեղեցու, բուրգերի իրագործած ցեղասպան-

ություն, ազգային խոհանոցի, մշակութային կյանքի, ՀՀ-ի Ես լեզունական ջանքերի եւ այլնայլ միջոցառումների ու ծրագրերի մասին: Նյութերի հեղինակ՝ թերթի լուսանկարչական բաժնի խմբագիր Կասիանա Տեր-Հարությունյանն այցելելով իր հայրենիք առաջին անգամ՝ հավաքել է հեռախոսաբար սեղեկություններ եւ փորձել է հարողակցվել իր ազգային արմատներին, այնուհետեւ իր զարմուխով լրագրող ժողովին Կանանյանի համագործակցությամբ իրականացրել

է նյութերի հրատարակումը: Եվ Կասիանան, եւ ժողովին Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ակտիվ անդամներ են: Կասիանայի հայրը՝ ՀՀ-ի դասավոր անդամ է Բաղրիկայի մասնաճյուղի Մայիսի անհատական խորխե-Գետրո Տեր-Հարությունյանը հոգարությամբ նեցել է, «արձագանքներ գերազանց էին ինչպես Բաղրիկայում, այնուհետեւ էլ Արգենտինայում: Մեզ Ես լեզունների եւ ԹՄՄ մրցանակներին արժանացածների հարգանքները կենսագրությամբ այլում»:

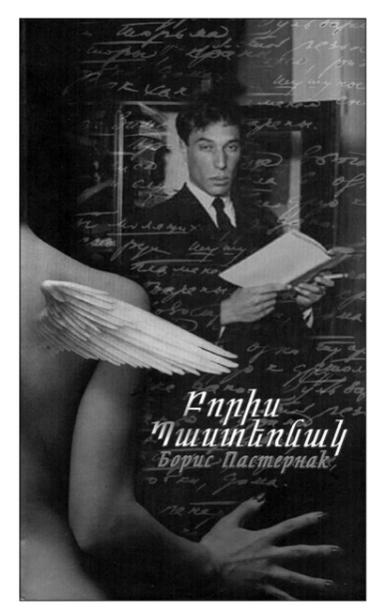
Տ. Օ.

ՆՈՐ ԳԻՐԸ

Բորիս Պաստեռնակի հայերեն նոր ժողովածուն

XX դարակազգի ամենահիննա-սիդ ու երեւելի բանաստեղծներից մեկը՝ Բորիս Պաստեռնակը, լինելով իր աղբյուր իրարմեր ու բարձրագույն ժամանակների (1890-1960) մատչելի կրողը, նաեւ վերջին ժամանակյա, նուրբ աշխարհների զգացողական հոգեւոր մեծ լից էր կրում:

Նրա գրական ժառանգությունը ամփոփված է ինը գրքում, որոնցից 1957-ին Խախտված տղազրված «Դոկսոր ժվագ» վեղն արժանացավ Նոբելյան մրցանակի: Պաստեռնակի սեղծագործությունները հայերեն հնչել են Գետրո Եմինի, Վահան Կարենցի բարգանջությամբ: 1985-ին «Սովետական գրող» հրատարակչությունը լույս ընծայեց նուր բանաստեղծի ժողովածուն: Ավելի ու Ես լեզուն լույս տեսավ «Դոկսոր ժվագ» վեղն՝ Սուրեն Խաչատրյանի բարգանջությամբ (Եր., «Խորհրդային գրող», 1990 թ.):

Հայերենով նրա գործերի վերջին բարգանջությունը լույս է տեսել 2010-ին, «Նախի» հրատարակչությունում՝ բանաստեղծ Հրաչյա Թամարյանի բարգանջությամբ: 200 էջանոց ժողովածուն ընդգրկում է Պաստեռնակի սեղծագործական արքեպիսկոպոստական բանաստեղծություններ, որոնք զեցեղված են 9 բաժիններում՝ խորագրված ըս համադասարան գրեթե՝ «Արգելվեց ի վեր» (1914-1916), «Կյանք իմ նյութ» (1917), «Թեմաներ եւ վարիացիներ» (1916-1922), «Երկրորդ ծնունդ» (1930-1931), «Վաղորդյան զնայցներով» (1936-1944), չափածո գործեր՝ «Դոկսոր ժվագ» վեղնից (1946-1953), «Երբ օրն է բացվում» (1956-1959): Սեղծագործական վաղ շրջանից (1912-1914) ընդգրկված է չորս, եւ 2 ասույնյակ բանաստեղծություն արքեպիսկոպոստական գրվածներից (1916-1957):

Տր Բանաստեղծությունը իր ողջ երկությամբ միջված է դեղի աղագան: Ավելին, նա աղագայում է տեսնել լիորեն դասկերացնում իր հոգեւոր կենսագրությունը՝ բանաստեղծության եւ ընթերցողի խորհրդավոր կառուցված, որ ողորդում է սերունդների երթը, գրում է բարգանջից:

Գիրքը ընթերցողին ներկայանում է որակյալ տղագրությամբ, բանաստեղծական կառուցված ու ներքին ոգուն համադասարան, հեռախոսական գեղարվեստական ձեւավորմամբ. մկարիչ՝ Արսակ Բաղդասարյան: Ժողովածուի խմբագիրն է Հակոբ Սովետը:

Ս. Բ.

«Բարի հսկայի» արխիվը՝ Բանկրոթ գրադարանին

Բերլինի Կալիֆոռնիա համալսարանի Բանկրոթ գրադարանը որդես նվեր ստացել է ամերիկյան գրականության դասականների Ես լեզուն դասավոր ամերիկահայ գրող, դրամատուրգ Վիլյամ Սարոյանի բավական մեծ արխիվը, որի մեջ զնվում են հարյուրավոր գրքեր, նկարներ, զծանկարներ եւ նամակներ: Այս մասին է սեղեկացնում «Արմինյան միտքի սփեթեր» շաբաթաթերթի մայիսի 29-ի համարը: Այդ բոլոր նյութերը (1.200 հասուն գրքեր, ներառյալ «Խիզախ դասարանի թռչող ճոճաճողի վրա», «Անուն Արամ է», «Մարդկային կասկեղություն» հասունների առաջին հրատարակությունների օրինակները՝ իր մակագրությամբ, անձնական նամակները, նրան նվիրված Հենրի Միլլերի 80-էջանոց օրագիրը 1935-ին Նյու Յորկ կասարած իր այցելության մասին եւ այլն), հավաքել, համակարգել եւ արքեպիսկոպոստական դասկերացնել է «Վիլյամ Սարոյանի միջազգային գրական ժառանգություն» հասունության հիմնադիր, Սան Ֆրանցիսկոյի 15-րդ դրողոսայում զնվող Սարոյանի տուն-թանգարանի սնորհունակի **Ժակլին Ղազարյանը**, որը մայիսի 21-ին հանդիսավոր դայաններում 48 արկո հանձնել է գրադարանին: «Կասիանա, իրերդայր իմն էլ միտքի ցանկանար, որ իր գրադարան-

նի նյութերը հանձնվեին Բերլինի համալսարանին, որն ինեսելեսուալ զարգացման եւ ուսումնասիրությունների կասարելու ամասհաման հնարավորությունների հրաշալի վայր է», նեցել է Ժակլինը, որը 1950-ականներին հարողակցության եւ դեկորատիվ արվեստի գծով գիտական ասիճաններ է ստացել այդ նույն համալսարանից:

«Տիգրան Ղազարյանի նվիրակությունն ամենամեծ եւ ամենահամակողմանի լրացումն է սարոյանական մեր ֆոնդի, որ մեզ երբեք ստացել ենք եւ դրա համար մեծապես Ես լեզուն Բանկրոթի փոխսնորհ Դիտեր Հանֆը: Սարոյանական նյութերի առաջին մեծ նվիրակությունը գրադարանին եղել է 1980-ի հոկտեմբերին՝ նախան 1981 թվին 72 արքեպիսկոպոստական հանձարել գրողի մահը: «Սարոյանի միջազգային գրական ժառանգություն» հասունության հիմնադիր, Սան Ֆրանցիսկոյի 15-րդ դրողոսայում զնվող Սարոյանի տուն-թանգարանի սնորհունակի **Ժակլին Ղազարյանը**, որը մայիսի 21-ին հանդիսավոր դայաններում 48 արկո հանձնել է գրադարանին:

«Կասիանա, իրերդայր իմն էլ միտքի ցանկանար, որ իր գրադարան-

Տ. Օ.

ԱԶԳ

Մարզական

«Փյունիկի» համոզիչ ռեանսեր Չեմպիոնության համար պայքարը նոր ուժով է բորբոքվում

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնության 18-րդ տուրում կենտրոնական «Փյունիկի» եւ «Ուլիսի» մրցավեճն էր, որը սղասվում էր մեծ հետաքրքրությամբ: Սակայն սղասված համար մրցակցությունը չսացվեց: «Փյունիկը» 5-1 հաշվով ջախջախեց մրցակցին ու բրաուն-ցելով «Ուլիսին», հանգրվանեց 2-րդ հորիզոնականում:

«Ուլիսն» առաջինն էր, որ ընթացիկ առաջնությունում դարձավ «Փյունիկին» (3-1): Այդ խաղից հետո փյունիկցիները 2 անընդմեջ դարձան չեմպիոններ: Երկրորդն էր «Փյունիկը» ձգեցիկ էր ռեանսերի համար: Եվ դա չեմպիոնին հաջողվեց:

«Ուլիսը» միայն առաջին խաղակետում հավասար տայաք մղեց չեմպիոնի դեմ: Արդեն 9-րդ րոպեին Էդգար Մանուչարյանը գլխի հարվածով բացեց հաշիվը: Ուլիսցիներից ընդամենը երկու րոպե մտահանգվեց հավասարակշռությունը վերականգնելու համար: Աչխի ընկավ նախկին փյունիկցի Նարեկ Դավթյանը:

Աստիճանաբար «Փյունիկը» սիրեց նախաձեռնությունը եւ Գեորգ Դազարյանը հաշիվ մեջ առաջ մղեց իր թիմին: Իսկ երբ 2-րդ խաղակեսի սկզբում Էդգար Մալախյանը 3-րդ գոլը խփեց, «Ուլիսը» գործնականում դադարեցրեց տայաքը, հասկանալով, որ հանդիմանել էլքն արդեն վճռված է: Շատ տղավորիչ գոլի հեղինակ դարձավ փյունիկցի մասնավորապես Գոհարյանը: Տեսնելով, որ «Ուլիսի» դարձապատասխան վաղաժամկետ հարձակումները դուրս է եկել, Գոհարյանը մոտ 35 մետրից գնդակն ուղարկեց դարձապատասխան անկյունը: Հանդիման վերջակետը դրեց Մալախյանը՝ խփելով իր 2-րդ գնդակը:

Այս հաղթանակի շնորհիվ տայաքը չեմպիոնության համար ավելի թեժացավ: Միանձնյա առաջատար «Բանանցը» Կառանյան Մեսեն Բալաբեկյանի խփած միակ գոլի շնորհիվ հաղթելով «Գանձասարին», դառնացավ «Փյունիկից» 5 միավորի տարբերությունը: Հաջորդ տուրում «Բանանցն» ու «Փյունիկը» մրցելու են միմյանց հետ եւ այդ հանդիմանել էլքից բաց բանով տայաքն ավարտված կլինի ուսկ մեղադրելի ճակատագիր: Եթե «Բանանցին» հաջողվի այս անգամ էլ հաղթել «Փյունիկին», ապա չեմպիոնի նկատմամբ 8 միավորի առավելություն կստանա, ինչը վերացնելու փյունիկցիներին չափազանց դժվար կլինի: Իսկ եթե հաղթի «Փյունիկը», ապա չեմպիոնական մրցավազը կհասնի իր գագաթնակետին:

Ոչ մի կերպ չի հաջողվում գործերը կարգավորել «Շիրակին»: Սեփական հարկի սակ թիմը 0-1 հաշվով զիջեց «Միլիային»: Միակ գոլը «Միլան» խփեց 11 մ հարվածով, որը հսակ իրացրեց բրազիլացի Էդնեյրը: «Շիրակը» 9-րդ անընդմեջ դարձավ չեմպիոնը կրեց թիմի տասնութամյա մեջ իր արդյունքը: «Կիլիկիա»-«Իմդոլս» խաղում դարձապատասխան մնացին անառիկ:

Մրցաւարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բանանց	18	14	2	2	42-15	44
2. Փյունիկ	18	12	3	3	46-16	39
3. Ուլիս	18	12	2	4	30-14	38
4. Միլա	18	8	4	6	27-18	28
5. Իմդոլս	18	6	4	8	15-30	22
6. Գանձասար	18	6	1	11	15-26	19
7. Կիլիկիա	18	4	2	12	17-37	14
8. Շիրակ	18	1	0	17	10-46	3

Ուժարկուները

Էդուարդո դո Սանթոս	«Բանանց»	11
Գեորգ Դազարյան	«Փյունիկ»	11
Մարկոս Պիզելի	«Փյունիկ»	9
Սամվել Մելիքյան	«Բանանց»	7
Կարեն Խաչատրյան	«Կիլիկիա»	6
Էդնեյր	«Միլա»	6

Հաղթողը որոշվեց լրացուցիչ գործակիցներով

Երեւանում ավարտվեց Կախմաշի համահայկական օլիմպիադան, որի դարձան են ին վիճարկում տարբեր երկրներից ժամանած 40 հայ Կախմաշիստներ, որոնց տարիքը չէր գերազանցում 35-ը: Շվեյցարական մրցակազմով, 9 տարեկան բաղկացած մրցաւարում համար տայաքը ընթացավ առաջին մրցանակի համար: Արդյունքում 3 Կախմաշիստներ՝ Ռուսաստանը ներկայացնող Պողոս Նահապետյանը, Տիգրան Պետրոսյանը եւ Բրազիլիայի Գրիգոր-Սե-

Պետրոսյանը հաղթեց Դավիթ Պետրոսյանին: Կանանցից բոլորից հաջող հանդես եկան Ուկրաինացիները: Կախմաշիստները իրենց հաղթանակը պարգևատրվեցին 5-ական միավոր:

Օլիմպիադայում նաեւ թիմային հավաքել էր կատարվում: 40 Կախմաշիստներն աշխարհագրական սկզբունքով բաժանվել էին 10 թիմի: Յուրաքանչյուր թիմում ընդգրկված էին 3 տղամարդ եւ մեկ կին: Նրանց վասակած անհասական մրցունների միավորներով էլ հաղթանակը եր յուրաքանչյուր թիմի արդյունքը: Երկու թիմեր՝ Երեւանի եւ ԱՊՀ հավաքականները վասակեցին հավասար՝ 21-ական միավոր: Երեւանի հավաքականում ընդգրկված էին Տիգրան Պետրոսյանը, Տիգրան Զորաբեյանը, Դավիթ Պետրոսյանն ու Աննա Հայրապետյանը: ԱՊՀ հավաքականի կազմն այսօրվին էր. Դավիթ Հարությունյան, Յուրի Հայրապետյան, Սամվել Պողոսյան, Եվգենիա Դոլոմատովա: 19-ական միավոր վասակեցին Հայաստանի ու Եվրոպայի հավաքականները:

Բենիստի առաջին շիտուրը

Միլանի «Ինտեր» գլխավոր մարզի Պաշտոնում իր առաջին հաջող սկսեց Ռաֆայել Բենիստը: «Ինտերն» իր առաջին մրցումը մեջ 5-րդ անգամ նվաճեց Իտալիայի Սուպերգավաթը՝ «Սան Սիրո» մարզադաշտում 3-1 հաշվով դարձավ Հայաստանի «Ռոմային»: Ընդ որում առաջինը հաջողության էր հասել «Ռոման»՝ 21-րդ րոպեին Ռիսեի հարվածով բացելով հաշիվը: Առաջին խաղակետում Պանդելը վերականգնեց հավասարակշռությունը, իսկ ընդմիջումից հետո Սամյուել ԷսոՕ-ի խփած 2 գոլերը հաղթանակ տարեցին «Ինտերին»: Մինչ այս համադրությունը, «Ռոման» սեփական հարկի սակ 45 խաղ ա-

նընդմեջ դարձավ չեմպիոնը: Կերչին անգամ թիմն անհաջողության էր մասնակցել 2008-ի նոյեմբերի 26-ին՝ զիջելով հունական «Պանասինակոսին»:

«Բարսելոնն» իննակի ստուղերգավաթակիր

Խաղանական «Բարսելոնը» ֆուտբոլային մոր մրցաւարում սկսեց երկրի Սուպերգավաթի նվաճմամբ: Պասակավոր մրցանակի խաղարկման դասախոս խաղում «Բարսելոնը» 4-0 հաշվով ջախջախեց «Սեփիլային»: Հանդիման հերոսը Մեսսի էր, որը դարձավ հեթ սրկի հեղինակ: Թիմերի առաջին խաղում 3-1 հաշվով հաղթել էր «Սեփիլան»: «Բարսելոնը» 9-րդ անգամ նվաճեց Խաղանական Սուպերգավաթը:

Դավիթ Դազարյանը բրոնզե մրցանակակիր

Սինգապուրում ընթացող ամառային դասակարգված օլիմպիական խաղերում Հայաստանին 4-րդ մեդալը տարեցին ծնունդով Դավիթ Դազարյանը: Մինչեւ 66 կգ քաշայինների մրցակետում Դավիթը հաղթեց մակեդոնացի Պաոլո Պետրոսովային, դեմիկացի Ֆուլ Զային եւ իսրայելացի Կեսուսիս Կիսկաուսկանին: Խմբում առաջին տեղը գրավելու եւ եզրափակիչ մտնելու համար

հայ ծնունդով զոտեմարեց ամերիկացի Մախմիլիան Շնայդերի հետ: Ցավով չհաջողվեց Եսեյլ այդ մտնամարքը:

Դավիթն իրավունք սացավ տայաքելու բրոնզե մեդալի համար: Կրակի ծնունդով Մախմիլիան Շնայդերի հետ զոտեմարեցին հաջողությունն ուղեկցեց մեր մարզիկին, որը 3-րդ բրոնզե մեդալը տարեցին Հայաստանին:

Համես արդյուններ

Սինգապուրում ելույթ ունեցող հայ մարզիկներից մեդալի ակնկալիները կային նաեւ բուրձմարտի Հայր Մաթեոսյանից: Սակայն 60 կգ քաշային երեւանցի բուրձմարտիկը առաջին մտնամարտում դարձեց դասակարգի աշխարհի չեմպիոն, հնդիկ Կրիսան Կիկասին (2-7) ու դուրս մնաց մեդալների համար մղվող տայաքից: Մրցունների կանոնադրությամբ, Մաթեոսյանը ռիսկ դուրս եկավ 5-րդ տեղի համար մրցակետում հաղթելով գերմանացի Թոմաս Կանտենիոսին:

Թեթեւ սեղանների մրցուններում Դիանա Խուրեպետյանը 100 մետր վազում ցույց տվեց 12,95 վրկ արդյունք եւ 33 մասնակիցների մեջ

գրավեց 18-րդ տեղը: Չեմպիոնն հուսակվեց նիգերիացի Ժոզեֆին Օմական (11,58 վրկ):

15 քաղաքապետների տայաքում Գեորգ Պապոյանը 3 մետր ուսուսակացակուն չկարողացավ մտնել եզրափակիչ: Դա համար անհրաժեշտ էր գրաղեցնել 12-րդ տեղը: Գեորգը գրավեց 13-րդ տեղը: Հաղթեց չինացի Բո Զյուն:

Կանոններով թիավարության մրցուններում հրազդանցի թիավար Էդգար Բաբայանը եւ չկարողացավ մտնել 12 ուժեղագույնների Եարքը: Նա սորիսում 2,32.02 արդյունքով գրավեց 13-րդ տեղը: Չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ բրազիլացի Իսաուկաս Զյուեիռոզը:

Պարտությունը գրկեց Գրիգորյանին գլխավոր մրցանակից

Աբու Դաբիում ավարտվեց Կախմաշի մրցաւարը, որի 26 մասնակիցների թվում էին հայաստանցի 3 Կախմաշիստներ: Ավարտական տարից առաջ մեր երայկից մրցաւարի հաղթող ճանաչվելու լավ հնարավորություններ էր դառնում Հայաստանի այս տարվա չեմպիոն Ավետիս Գրիգորյանը: Ցավով, դա նրան չհաջողվեց: Ըստ մրցունների դասակարգման կայի, Գրիգորյանը 9-րդ տուրում սեւերով տարեցին աղբբեցանցի Սարհան Դուլիեկին: Դա հնարավորություն ընձեռեց մրցաւարի գլխավոր մրցանակին տիրելու ուկրաինացի գրոսմայստր Անոն Կորոբովին,

որը հաւսություն կնեցելով Չուրաք Ստուրայի հետ, 6,5 միավորով գրավեց առաջին տեղը:

Ավետիս Գրիգորյանը 5,5 միավորով եզրափակեց լավագույն հնգյակը: Նույնան միավորով 4-րդ տեղը գրաղեցրեց Անոն Անասայանը: Նա եւս հաջող էր խաղում, սակայն 8-րդ տուրում Չուրաք Ստուրայից կրած միակ դասարտության դասճառով գրկվեց 1-ին մրցանակից: Ավարտական տուրում Անասայանը ոչ-ոքի խաղաց Դրասադ Արունի հետ: Իսկ ահա Հովհաննես Գաբրելյանը տարեցին Կախմաշի մրցանակին տիրելու ուկրաինացի գրոսմայստր Անոն Կորոբովին, ղեցրեց 17-րդ հորիզոնականը:

Ֆեդեռերի չորրորդ հաջողությունը Ֆինգիսասիում

Ֆինգիսասիի թեմիսի մրցաւարի գլխավոր մրցանակը վիճարկեցին Եվեյցարացի Ռոզեր Ֆեդեռերն ու ամերիկացի Մարկի Ֆիլը: Կերչինի համար դա մեծ հաջողություն էր: Նա կիսաեզրափակիչում տայաքից դուրս էր մղել իր անվանի հայրեանակից Էնդի Ռոդիկին (4-7, 7-6, 6-1): Իսկ Ֆեդեռերը հաղթել էր կիորսուցի Մարկոս Բազդասիսին (6-4, 6-3): Եզրափակիչ հանդիմանում աչխի ընկավ տայաքի լավագույնը: Ֆեդեռերին մեծ դժվարությամբ հաջողվեց հաղթել մրցակցին (6-7, 7-6, 6-4): Ավարտակայի բաց առաջնությունում հաղթելուց հետո Ֆեդեռերն ընթացիկ մրցաւարում իր 2-րդ մրցաւարը Եարքը: Նա 4-րդ անգամ հաջողության

հասավ Ֆինգիսասիում: Իսկ ընդհանուր առմամբ «Masters» Եարքի մրցաւարում Ֆեդեռերը հաղթում է 17-րդ անգամ:

Տոմսերն էլ թանկացան

Հայաստանում համաճարած թանկության տայաքն արժանանում էր զգալիորեն բարձրացել են նաեւ ֆուտբոլի ազգային հավաքականի հանդիմանների տոմսերի գները: Այսօր, սեպտեմբերի 3-ին Երեւանի «Հանրապետական» մարզադաշտում կայանալի Հայաստան-Իռլանդիա ընտրական մրցախաղի արժանյան տոմսերը մայի տոմսի գները 8000 դրամ է: Արեւելյան տոմսերում նախընտրող ֆուտբոլասերներին հարկ կլինի տոմսի համար 6000 դրամ վճարել: Իսկ մյուս երկու տոմսերում տոմսերի գները 4000 դրամ է:

Նման տայաքն արժանանում էր զգալիորեն բարձրացել են նաեւ ֆուտբոլի ազգային հավաքականի հանդիմանների տոմսերի գները: Այսօր, սեպտեմբերի 3-ին Երեւանի «Հանրապետական» մարզադաշտում կայանալի Հայաստան-Իռլանդիա ընտրական մրցախաղի արժանյան տոմսերը մայի տոմսի գները 8000 դրամ է: Արեւելյան տոմսերում նախընտրող ֆուտբոլասերներին հարկ կլինի տոմսի համար 6000 դրամ վճարել: Իսկ մյուս երկու տոմսերում տոմսերի գները 4000 դրամ է:

